

Bijlage A Checklist Agrarisch Keurmerk Flexwonen, versie 2019-01

1	Ruimte en privacy	Interpretatie (en opmerkingen)	Major / aanbeveling
1.1	<p>Uit de administratie van de deelnemer blijkt een actueel overzicht van alle huisvestingslocaties met daarbij vermeld het maximum aantal bewoners per locatie. Dit actuele overzicht huisvestingslocaties en personen per locatie is reeds voor de audit beschikbaar voor auditor en dienst ten minste 2 jaar bewaard te worden.</p>	<p>De onderneming / werkgever zorgt dat de Certificerende Instelling (CI) één week voor de inspectie een volledig en op die datum actueel overzicht van alle huisvestingslocaties ontvangt met per locatie het aantal bewoners op welk moment / in welke periode. Dit dient minimaal 1 jaar terug te gaan. Ook ingehuurde tijdelijke locaties vallen daar onder. Deze dienen dus ook aan de huisvestingseisen te voldoen. Tevens voert de werkgever vooraf een interne audit uit (zie ook 8). Indien dit niet gebeurt is, wordt de audit afgebroken. Tevens verklaart de onderneming bij aanmelding of er een vergunning voor de huisvesting is afgegeven en of de onderneming lid is van een bij LTO Nederland aangesloten of gelieerde organisatie. De auditor dient zich een goed beeld van de huisvesting te kunnen vormen. De huisvesting dient dus beschikbaar en toegankelijk te zijn op het moment van de audit. Indien tijdens piektijden extra huisvesting wordt geplaatst en als deze tijdens de audit niet beschikbaar is, dient de huisvesting tijdens gebruik beoordeeld te worden middels een extra audit. De onderdelen 1.2, 1.3, 6, 7, 8, 9 en 10 uit deze norm hoeven dan niet normaal gecontroleerd te worden. De huisvesting hoeft niet per sé bewoond te zijn.</p> <p>De zogenaamde 10 % audits (onverwachte audits) dienen plaats te vinden op het moment dat de huisvesting in gebruik is.</p>	Major

1.2	<p>Toegestane verblijfsvormen:</p> <p>a. reguliere woning</p> <p>b. hotel/pension</p> <p>c. wooneenheden in gebouwencomplex</p> <p>d. chalets/woonunits</p> <p>e. huisvesting op recreatieterrein</p> <p>f. overige vormen van huisvesting (categorie overige) met als referentiebeeld de mini camping, zijn mogelijk mits deze direct zijn verbonden aan de aard van de arbeid en uitsluitend in de periode van 1 april tot 1 november. Deze categorie woonvormen dient bovendien verbonden te zijn aan werkzaamheden die gedurende een beperkte periode plaatsvinden. In deze situatie zal er vooraf aan de werknemers informatie zijn verstrekt over de betreffende huisvesting.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Toercaravans met ten hoogste 2 personen per caravan. • Stacaravans met ten hoogste 2 personen per slaapkamer waarbij er geen wijzigingen zijn aangebracht in het ontwerp en de indeling van de stacaravan. • Portocabines ten hoogste 2 personen per slaapkamer. 	<p>Huisvesting die niet in één van deze categorieën valt is niet toegestaan.</p> <p>- Onder hotel/pension wordt verstaan een hotel/pension dat in bedrijf is. Een locatie die vroeger dienst deed als hotel/pension en nu wordt ingezet als huisvestingslocatie voor arbeidsmigranten valt onder de noemer 'wooneenheden in gebouwencomplex'.</p> <p>- Onder 'wooneenheden in gebouwencomplex' vallen ook studio's. Een studio is een eenkamerwoning die zich kenmerkt door het ontbreken van een apart slaapvertrek. - Onder 'Portacabin' wordt verstaan een verplaatsbare unit die gebruikt wordt voor huisvesting. Vaak wordt de merknaam Portacabin gebruikt.</p> <p>- Stacaravans zijn toegestaan onder categorie f (overig), mits er geen wijzigingen in wandindeling zijn aangebracht. Het gaat hier met name om het splitsen van slaap- of woonkamers, waardoor er meer mensen gehuisvest kunnen worden dan in het oorspronkelijke ontwerp bedoeld.</p> <p>- De werknemer moet bij huisvesting uit de categorie f aantoonbaar en schriftelijk geïnformeerd zijn over het type huisvesting dat hij gaat bewonen, bijvoorbeeld in de arbeidsovereenkomst.</p>	Major
1.3a	<p>Bewoners hebben minimaal 5 m² omsloten leefruimte per persoon, bij een reguliere woning is dit 12 m².</p>	<p>Met leefruimte is hier de gebruikersoppervlakte (GBO) bedoeld. Dit is een goed vastgelegde term die bijvoorbeeld ook door makelaars gebruikt wordt, zie https://www.waarderingskamer.nl/hulpmiddelen-gemeenten/meetinstructies-gebruiksoppervlakte-inhoud/.</p> <p>Het omschrijft de netto bruikbare inpandige oppervlakte. De 5 m² komt uit het bouwbesluit en is daardoor het wettelijke minimum en de formele norm eis.</p>	Major

1.3b	Bewoners hebben minimaal 10m ² omsloten leefruimte per persoon, bij een reguliere woning is dit 12m ²	De leefruimte (GBO) hoeft niet onder één dak te zitten voor de woonvorm overige (f).	Aanbeveling
1.4	Tijdens de controle wordt, indien de huisvesting op dat moment in gebruik is, gecontroleerd of de daadwerkelijke bezetting klopt met wat er uit de administratie blijkt.	Met daadwerkelijke bezetting wordt het aantal mensen dat er woont bedoeld. Niet alle ondernemingen zijn te controleren als de huisvesting in gebruik is. In sommige sectoren is sprake van een kortdurende piek waarbij het fysiek onmogelijk is om alle locaties te bezoeken. Als de reguliere audit plaats vindt moet de auditor zich een goed beeld van de huisvesting te kunnen vormen. Zie ook 1.1.	Aanbeveling
1.5	De bewoners zijn in dienst bij de werkgever zelf en dus niet bij een uitzendbureau of payrollbedrijf. Werknemers die in dienst zijn van een uitzendbureau of payrollbedrijf vallen onder het SNF regime.	Verifieer personen met arbeidscontracten, minimale steekproef wortel van het aantal bewoners, (met een minimum van 5 steekproeven bij 5 en meer bewoners). Het is niet toegestaan om medewerkers te huisvesten, die niet in eigen dienst zijn of niet onder de werkingssfeer van de cao's Open Teelten en Glastuinbouw vallen. ZZP'ers vallen hier dus ook onder. Door ondertekening van de eigenverklaring (zie 7) verklaart de ondernemer de te huisvesten medewerkers zelf in dienst te nemen.	Major
1.6	De verblijven dienen in voldoende staat van onderhoud te zijn.	De verblijven dienen te voldoen aan de hedendaagse Nederlandse maatstaven qua hygiëne en comfort (voor veiligheid zie 2.3). Voor hygiëne geldt dat de verblijven schoon zijn en minimaal eens per week schoon gemaakt worden (schoonmaakschema). Er mag geen schimmel op wanden, vloeren en plafond voorkomen. De ruimten dienen voldoende te ventileren te zijn (mechanische of natuurlijke ventilatie mogelijkheden). Tevens dienen er in de sanitaire ruimten en in de keuken afvalbakken aanwezig te zijn. Qua comfort geldt dat elke ruimte voldoende warm en licht (te maken) dient te zijn. Tevens dienen de	Major

		matrassen op bedden te liggen. Toiletten en doucheruimtes dienen afsluitbaar te zijn.	
1.6	<p>Voor de categorie overige geldt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De verblijven zijn aangesloten op elektriciteit en er is water beschikbaar. • De verblijven staan onderling minimaal 5 meter van elkaar en minimaal 5 meter van andere bebouwing. • Er is een verwarmde bedrijfskantine voor eten en ontspanning of een vergelijkbare ruimte. <p>Staat van onderhoud ter beoordeling van de auditor. Hierbij wordt gekeken naar waterdichtheid, vlakstelling, staat van de isolatie.</p>	<p>- In de cao is per abuis 2 keer nummer 1.6 opgenomen, dat moet uiteraard 1.7 zijn.</p> <p>- In het geval dat in categorie f (overig) gebruik wordt gemaakt van watertanks moet duidelijk, dmv bijvoorbeeld een sticker, worden aangegeven dat het geen drinkwater betreft. Dit ivm hygiënerisico's. De bedrijfskantine en / keuken en sanitaire ruimten mogen los staan van de andere verblijven maar dienen zich binnen 200 meter van de slaapplekken te bevinden.</p> <p>Bij "andere bebouwing" wordt elke bebouwing bedoeld.</p>	Major

2	Sanitair, veiligheid en hygiëne	Interpretatie	Major / aanbeveling
2.1	Er is minimaal 1 toilet per 8 personen. Eventuele extra toiletten dienen te voldoen aan de eisen van (brand)veiligheid en hygiëne.	<p>- Onder toilet wordt verstaan een watergespoeld toilet. Een chemisch toilet voldoet niet aan die definitie.</p> <p>- Als er meer dan het minimale aantal toiletten zijn, dienen deze ook aan de eisen ten aanzien van veiligheid en hygiëne te voldoen.</p>	Major
2.2	Er is minimaal 1 douche per 8 personen. Eventuele extra douches dienen te voldoen aan de eisen van (brand)veiligheid en hygiëne.	Als er meer dan het minimale aantal douches zijn, dienen deze ook aan de eisen ten aanzien van veiligheid en hygiëne te voldoen.	Major
2.3	<p>Veiligheid en hygiëne:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geen zichtbare overbelasting van het elektriciteitsnet (dubbelstekkers, kookplaatjes, verlengsnoeren etc). • Natte ruimten dienen goed geventileerd te worden. • Geen schimmelvorming op muren en wanden. • In natte ruimten dient waterintreding in 	Er dient schoonmaakbeleid / een schoonmaakschema te zijn waarin aangegeven wordt wat schoongemaakt moet worden en hoe vaak dit gebeurt. Het schoonmaakschema van GLOBALG.A.P. kwalificeert zich hier voor. Het moet zichtbaar zijn dat regelmatig wordt schoongemaakt. Elke bewoner dient minimaal 1 wandcontactdoos ter beschikking te hebben. In de meterkast dient een	Major

	elektrische armaturen niet mogelijk te zijn. Omstandigheden die tot gevaar of verwondingen kunnen leiden mogen niet voorkomen.	aardlekschakelaar en automatische- of smeltzekeringen aanwezig te zijn. Bij 'veiligheid' gaat het onder andere om zaken die voor de auditor zichtbaar zijn zoals loshangende elektriciteitskabels, zichtbare overbelasting van het elektriciteitsnetwerk door middel van verlengsnoeren en splitters. Kapotte schakelaars en wandcontactdozen mogen niet. In de doucheruimtes dienen de wandcontactdozen en verlichtingsarmaturen spatwaterdicht te zijn. Indien deze binnen 2 meter van stromend water zijn gesitueerd dienen ze te voldoen aan norm IP65. Tevens dient het gebouw veilig voor de gebruikers te zijn. Let hierbij op trappen (er dient een trapleuning te zijn), overlopen (voldoende ruimte, geen opslag), verlichting van gemeenschappelijke ruimtes, vrije doorgang naar en door nooduitgangen, geen tocht en/of kapotte ramen.	
2.4	CV, gaskachel en geiser dienen tweejaarlijks aantoonbaar gecontroleerd te zijn. Controle moet worden gedaan door een OK-CV gecertificeerd bedrijf of persoon.	Keuringsbewijs controleren. Losse gas of olie gestookte kachels mogen niet. Uneto VNI heeft een eigen kleurmerk met "erkend installateur", dat kwalificeert zich de eerste audit ook. OK-CV verdient de voorkeur.	Major
3	Voorzieningen		Major / aanbeveling
3.1	Koelkast(en), 30 liter koel-/vriesruimte per persoon. Eventuele extra liters dienen ook te voldoen aan de eisen van (brand)veiligheid en hygiëne.	Genoemde 30 liter per persoon is voor het totaal. Let op werking, schoonmaak etc. Hiernaast dienen bewoners te beschikken over afsluitbare bergruimte.	Aanbeveling
3.2	Kookplaat/platen, minimaal 4 pitten, bij meer dan 8 personen 1 pit per 2 personen, bij meer dan 30 personen minimaal 16 pitten.	Zie ook normonderdeel 5 (veiligheid).	Minor

4	Informatievoorziening en overige eisen	Interpretatie	Major / aanbeveling
4.1	Informatiekaart over het handelen ten tijde van nood, opgesteld in de taal van de bewoners en opgehangen op een centrale plek bevat ten minste telefoonnummers van: <ul style="list-style-type: none"> - eigen hulpverlener / beheerder - regiopolitie - brandweer - 112 (in levensbedreigende situaties) - verkorte huis- en leefregels in landstaal - Ontruimingsplan en Noodprocedure. 	Op de site van de werkgeverslijn staat een door Stigas ontwikkeld model voor de informatiekaart. In de informatiekaart dient aandacht besteed te zijn aan de procedure in het geval van nood. Dit kan middels een plattegrond van de locatie, een verwijzing naar de vluchtaanduiding , maar ook op een andere wijze. Bepalend is of de tijdelijke bewoner(s) op een centrale plek in de locatie begrijpelijk worden geïnformeerd over het handelen ten tijde van nood. Ook adresgegevens dienen op de kaart te staan zodat de hulpdienst het juiste adres gegeven kan worden.	Major
4.2	De auditor moet met inachtneming van de geldende privacy- en fatsoensregels elke ruimte kunnen betreden en zich een goed beeld kunnen vormen over de volledige huisvestingslocatie.	De auditor moet zich een goed beeld kunnen vormen van de volledige huisvestingslocatie.	Major

5	Brandveiligheid	Interpretatie	Major / aanbeveling
5.1	Brandblusser <ul style="list-style-type: none"> • de houdbaarheid en geldigheid is controleerbaar, elke 2 jaar keuren. • Er is 6 liter blusmiddel aanwezig • instructie gebruik op brandblusser • brandblusser van minimaal 2 kg binnen 5 meter van plaats waar gekookt wordt. De controle dient te worden uitgevoerd door een REOB gecertificeerd bedrijf. 	De 6 liter blusmiddel geldt voor de gehele locatie. Dit mag ook 6 kg zijn. De REOB certificering van de organisatie die de keuring heeft uitgevoerd dient te blijken uit de sticker op het blusmiddel. Op de stickers moet vermeld staan wanneer de controle heeft plaatsgevonden, wanneer de eerstvolgende controle dient plaats te vinden. moet worden. Opmerking: Het gebruik van een poederblusser in een besloten ruimte zal het waarnemingsvermogen sterk hinderen, waardoor ontruiming, redding van mensen en dieren en andere noodmaatregelen extra kunnen worden bemoeilijkt. In dergelijke gevallen	Major

		hebben water- of schuimblussers de voorkeur. Een slanghaspel (water) is ook een brandblusser.	
5.2	Blusdeken (bij kookgelegenheid).	Een goede blusdeken is minimaal 100 bij 100 centimeter te zijn, beter is 120 bij 120 cm.	Aanbeveling
5.3	Werkende rook- en CO-melders op voorgeschreven plaats gemonteerd: Minimaal 1 werkende (testen) rookmelder per bouwlaag. Op minimaal 50 cm van de wand tegen het hoogste punt van het plafond, indien het plafond schuin loopt op 90 cm van het hoogste punt.	Indien in het gebouw een toestel aanwezig is dat CO kan produceren (gaskachel, verwarmingsketel met open verbrandingssysteem, geiser) dient (ook) een CO melder aanwezig te zijn. Dat hoeft niet bij een fornuis. Ook in woonunits en toercaravans (categorie f) dienen rookmelders gemonteerd moeten worden op zodanige plaats dat bewoners het signaal goed kunnen horen. Uitgangspunt is dat alle rookmelders werken, waarvan 1 rookmelder per bouwlaag en/of locatie door de auditor getest is. Indien een centrale brandmeldinstallatie aanwezig is dient deze minimaal ééns per jaar door een gecertificeerd bedrijf worden gekeurd volgens NEN 2654-1. Gecertificeerde bedrijven zijn te vinden via www.preventiecertificaat.nl .	Major
6	Gemeentelijke eisen	Interpretatie	Major / aanbeveling
6	Indien door de gemeente een vergunning voor de huisvesting is afgegeven, dan dient de huisvesting ten minste te voldoen aan de in die vergunning geformuleerde eisen.	Bij aanmelden verklaart de onderneming of er een vergunning is afgegeven of niet (zie 1.1) Als er een vergunning is afgegeven dient aan door de gemeente in de vergunning gestelde eisen te worden voldaan. Er is geen vergunningsvereiste. Als er geen gemeentelijk beleid is kan de ondernemer daar geen nadeel van ondervinden.	Major

7	Goed werkgeverschap	Interpretatie	Major / aanbeveling
7	De werkgever verklaart zich als goed werkgever te gedragen en zal de van toepassing zijnde cao Open Teelten of Glastuinbouw onverkort toepassen. De werkgever bevestigt dit middels het tekenen van een eigen verklaring . Er dient een kopie van deze verklaring in het dossier van de Certificerende Instelling aanwezig te zijn. De format voor de eigenverklaring is op te vragen bij de Werkgeverslijn land- en tuinbouw.	Zie eigenverklaring, ook te vinden via www.werkgeverslijn.nl .	Major

8	Interne audit	Interpretatie	Major / aanbeveling
8	Er dient minimaal een keer per jaar door de deelnemer een interne audit te worden uitgevoerd om de eisen van Keurmerk Huisvesting voor Agrarische Seizoenarbeiders te toetsen. Corrigerende maatregelen dienen te worden uitgevoerd en gedocumenteerd evenals de audit.	Er dient te worden aangetoond dat er minimaal één maal per jaar een interne audit is uitgevoerd tegen alle van toepassing zijnde criteria van het agrarisch keurmerk flexwonen waarvan de resultaten zijn gedocumenteerd en waarbij van de mogelijke corrigerende maatregelen, kan worden aangetoond dat ze zijn uitgevoerd. De eerste interne audit moet voor de initiële audit zijn uitgevoerd. Indien deze interne audit niet is uitgevoerd wordt de audit afgebroken.	Major

9	Klachtenprocedure	Interpretatie	Major / aanbeveling
9	Er moeten een klachtenprocedure op het bedrijf aanwezig zijn voor klachten met betrekking tot het Keurmerk Huisvesting voor Agrarische Seizoenarbeiders.	<p>Doel van de klachtenprocedure is dat alle klachten worden geregistreerd en worden afgehandeld. Het management dient minimaal eens per 6 maanden te spreken met (een vertegenwoordiger) van de medewerkers en legt het gesprek vast in een kort verslag. Corrigerende maatregelen die zijn genomen moeten worden gedocumenteerd.</p> <p>Onderdeel van deze procedure is ook dat een bedrijf meldt bij LTO Nederland wanneer het door een daartoe bevoegde (lokale) autoriteit onder nader onderzoek staat en/of een sanctie heeft gekregen die betrekking heeft op de scope.</p> <p>Op www.werkgeverslijn.nl staat een niet normatief voorbeeld van een klachtenprocedure.</p>	Major

10	Logogebruik	Interpretatie	Major / aanbeveling
10	De certificaathouder is gerechtigd om het logo Keurmerk Huisvesting voor Agrarische Seizoenarbeiders (woord- en beeldmerk) te voeren met betrekking tot de gecertificeerde dienst Huisvesting voor Agrarische Seizoenarbeiders alsmede de logo's van de certificatie-instelling en van de accreditatieinstelling.	Het gebruik (woord- en beeldmerk) van het Keurmerk logo Keurmerk Huisvesting voor Agrarische Seizoenarbeiders moet voldoen aan de eisen zoals gesteld in bijlage C van dit schema. Dit geldt ook voor het gebruik van de logo's van de certificatie-instelling en van de accreditatieinstelling volgens de van toepassing zijnde regels.	Major